

Joona Mustalahti

Ympäristöohjelman päivittäminen autokorjaamossa

Autohuolto Seitoy Oy, Seinäjoki

Opinnäytetyö

Syksy 2019

SeAMK Tekniikka

Konetekniikan tutkinto-ohjelma

SeAMK

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU
SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU

Opinnäytetyön tiivistelmä

Koulutusyksikkö: SeAMK Tekniikka

Tutkinto-ohjelma: Konetekniikka

Suuntautumisvaihtoehto: Auto- ja työkonetekniikka

Tekijä: Joonas Mustalahti

Työn nimi: Ympäristöohjelman päivittäminen autokorjaamossa: Autohuolto Seitoy Oy, Seinäjoki

Ohjaaja: Ari Saunamäki

Vuosi: 2019

Sivumäärä: 34

Liitteiden lukumäärä: 8

Tämä opinnäytetyö on tehty Autohuolto Seitoy Oy:lle, joka on Toyota-merkkikorjaamo ja Autoasi-monimerkkiketjuun kuuluva korjaamo Seinäjoella. Korjaamo on ollut toiminnassa vain vajaat kaksi vuotta, joten yrityksen ympäristöohjelma oli vielä keskeneräinen, sillä siitä puuttui esimerkiksi liitetiedostoja. Ympäristöohjelma oli hyväksytty ja auditoitu, mutta siinä oli vielä puutoksia, joihin auditoija oli antanut aikarajan, jonka jälkeen ohjelma on oltava kunnossa tai sertifiointi poistetaan. Yritys oli valinnut itselleen ISO 14001 -ympäristöstandardin, sillä se on globaalissa käytössä oleva standardi.

Yrityksen ympäristöohjelma käytiin läpi tarkasti lukien ympäristökäsikirjaa läpi, tutkien samalla yrityksen toimintaa ja vertaamalla sitä standardin vaatimuksiin. Tässä opinnäytetyössä käydään läpi ISO 14001 -ympäristöohjelma askel kerrallaan ja kerrotaan yrityksen toimintatavat kyseiseen standardin osaan liittyen. Opinnäytetyössä selvitetään myös yritykseen kohdistuvia ympäristölakeja, kuten ympäristönsuojelulaki ja kemikaalilaki, sekä muita ympäristönsuojeluun liittyviä tärkeitä asioita.

Avainsanat: Ympäristöohjelmat, standardit, autoala

SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Thesis abstract

Faculty: School of Technology

Degree programme: Mechanical Engineering

Specialisation: Automotive and Work Machine Engineering

Author: Joonas Mustalahti

Title of thesis: Updating the environmental management system in an auto repair shop: Autohuolto Seitoy Oy, Seinäjoki

Supervisor: Ari Saunamäki

Year: 2019 Number of pages: 34 Number of appendices: 8

The thesis was made for Autohuolto Seitoy Oy. It is a Toyota-brand repair shop and is also a part of Autoasi-multibrand repair shop. The company is in Seinäjoki, Finland. The company had been running for just under two years, and its environmental management system was still unfinished as it lacked many required attachments. The system was approved and audited, but it had some deficiencies that had a time limit for correcting, otherwise the audition could be removed. The company had chosen ISO 14001 -standard as their environmental management system, as it is a global standard.

The company's environmental management system was thoroughly reviewed: the environmental handbook was studied, and daily activities were examined, whether they were approved by the standard or not. The ISO 14001 environmental management system was studied step by step, and the company's operating procedures were described after each step. The thesis studied environmental laws, such as the Environmental Protection Act and the Chemicals Act, as well as other important matters included in the environmental management system.

Keywords: Environmental programs, standards, automotive

SISÄLTÖ

Opinnäytetyön tiivistelmä.....	1
Thesis abstract.....	2
SISÄLTÖ.....	2
Käytetyt termit ja lyhenteet.....	5
1 ESITTELY.....	6
1.1 Yritys- ja organisaatioesittely.....	6
1.2 Opinnäytetyön esittely.....	7
1.3 Johdanto.....	7
2 YMPÄRISTÖÖN LIITTYVÄT FAKTORIT.....	8
2.1 Ympäristöjärjestelmät.....	8
2.2 ISO 14001 -ympäristöjärjestelmän hyödyt.....	9
2.3 Ympäristönsuojelun tarkoitus.....	10
3 YMPÄRISTÖSUUNNITELMAAN LIITTYVÄT LAIT JA ASETUKSET	11
.....	
4 YMPÄRISTÖTURVALLISUUS.....	14
4.1 Kemikaaliturvallisuus.....	14
4.2 Autokorjaamolla käsiteltävät aineet ja nesteet.....	15
4.3 Jätteiden lajittelu.....	16
5 YMPÄRISTÖKÄSIKIRJAN TARKASTAMINEN.....	17
5.1 Standardin vaatimukset organisaation toimintaympäristössä.....	17
5.2 Standardin vaatimukset johtajuuteen.....	19
5.3 Standardin vaatimukset riskien ja mahdollisuuksien käsittelyssä.....	21
5.4 Standardin vaatimukset ympäristötavoitteissa ja -toimenpiteissä.....	23
5.5 Standardin vaatimukset tukitoimintoihin.....	24
5.6 Standardin vaatimukset dokumentoidulle tiedolle.....	26
5.7 Standardin vaatimukset organisaation toiminnalle.....	27
6 YMPÄRISTÖJÄRJESTELMÄN KEHITTÄMINEN.....	30
6.1 Seuranta ja arviointi.....	30
6.2 Auditoinnit.....	30

6.3 Johdon katselmus	31
6.4 Ympäristöjärjestelmän kestävä kehittäminen	31
7 OPINNÄYTETYÖN TULOKSET	32
7.1 Johtopäätökset ja pohdinta	32
LÄHTEET	33
LIITTEET	35

Käytetyt termit ja lyhenteet

Auditointi	Riippumaton arviointi auditoinnin kohteelle siitä, onko jonkin asian yhteydessä esitetyt vaatimukset täytetty.
Ekologisuus	Luonnonsuojelun ja ekosysteemin toiminnan varmistamista omien toimintojen kautta niin, ettei luonnon kestävyys ylitä.
Kemikaali	Kemiallinen valmiste, kemian teollisuuden tuote.
Organisaatio	Yksi tai useampi ryhmä ihmisiä, jotka pyrkivät omiin tavoitteisiinsa, mutta toimivat yhdessä.
Sertifointi	Hyväksytyn auditoinnin jälkeen fyysinen todistus siitä, että vaatimukset on täytetty.
Standardi	Laadittu yhteinen toimintatapa, jolla helpotetaan yhteistoimintaa sekä yksityishenkilöiden toimintaa.

1 ESITTELY

Tässä kappaleessa esitellään yritys, joka on ollut opinnäytetyön tilaajana, sekä kaikki ne organisaatiot, johon kyseinen yritys kuuluu tai on yhteistyössä. Kappaleessa esitellään myös opinnäytetyön aihe, siihen liittyvät asiat, sekä syyt opinnäytetyön toteuttamiselle.

1.1 Yritys- ja organisaatioesittely

Autohuolto Seitoy Oy on Seinäjoella toimiva ajoneuvojen huoltokorjaamo, jolla on Toyota-automerkin merkkikorjaamo- sekä Autoasi-monimerkkikorjaamoketjun toimintavaltuudet. Autohuolto Seitoy tarjoaa ajoneuvoille huolto-, korjaus-, rengas- ja pesupalveluita sekä Toyotan alkuperäiset varaosat ja merkkihuollon, autonvuokrauksen sekä jonotushuollon. Yrityksen perustajajäsenillä on yhteensä lähes kahdeksankymmenen vuoden kokemus Toyotan merkkihuoltotoiminnasta sekä korjaamisesta että asiakaspalvelusta. Mekaanikkojen asiantuntemusta ylläpidetään ja kehitetään jatkuvasti Toyotan järjestämällä koulutuksilla. (Seitoy 2019.)

Toyota on yksi maailman suurimmista autonvalmistajista. Toyotan arvot ja periaatteet ovat tehneet siitä pitkän historiansa aikana menestyksekkään. Toyotan avainalueina on ylivertainen laatu sekä täydellisen tyytyväinen asiakas. Toyota on edelläkävijä sähkö- ja hybridautoteknologiassa. Toyotalla on omat tiukat auditointikriteerit, joilla korjaamo voi saada Toyotan merkkivaltuudet. (Toyota 2019.)

Autoasi-ketju on suomalainen autojen monimerkkikorjaamoketju, jonka korjaamot toimivat vaihtoehtoisina korjaamoina merkkihuolloille. Monimerkkikorjaamoissa korjataan autoja niiden iästä riippumatta. Autoasi-ketjulla on omat auditoinnit sekä toimintatavat, jotka ovat samoja kaikilla korjaamoilla. (Autoasi 2019.)

1.2 Opinnäytetyön esittely

Opinnäytetyön aiheena on ympäristöohjelman päivittäminen Seinäjoella toimivalle Autohuolto Seitoylle. Yrityksessä on käytössä SFS-EN ISO 14001 -ympäristöjärjestelmä.

ISO 14001 on osa ISO 14000 -ympäristöjohtamisstandardia. Kyseinen standardi on ympäristöasioiden hallintaa käsittelevä kansainvälisen standardiryhmän päästandardi, joka on käytössä maailmanlaajuisesti. Suomessa standardien auditoinnin käsittelee Suomen Standardoimisliitto SFS ry. (SFS 2019.)

Opinnäytetyön kohteena olevalla korjaamolla on olemassa auditoitu ja hyväksytty ympäristöohjelma sekä valmis ympäristökäsikirja. Ympäristöohjelma ja -käsikirja tarvitsevat kuitenkin päivittämistä ja uudistamista, sillä se on auditoitu minimivaatimusten mukaisesti noin vuosi sitten. Ympäristöohjelma tehtiin yrityksen perustamisen yhteydessä, ja muiden kiireiden takia sitä on nyt hyvä tarkastella lähemmin. Esimerkiksi liitetiedostoja, joita ympäristöohjelmassa vaaditaan, ei ole olemassa ollenkaan. Myös ympäristöohjelman muut osa-alueet oli syytä tarkastaa, sillä yrityksellä ei ollut selvää käsitystä ympäristöohjelman tilanteesta. (Valkama 2019.)

1.3 Johdanto

Tässä opinnäytetyössä käydään ensin läpi yleisiä asioita ympäristöjärjestelmistä sekä syistä, jonka takia ympäristöjärjestelmiä käytetään yrityksissä. Sen jälkeen tutkitaan hieman lainsäädäntöä ympäristönsuojeluun liittyen. Tämän jälkeen katsotaan hieman, miten ympäristöjärjestelmä vaikuttaa normaalin autokorjaamon toimintaan. Sitten käydään läpi standardin vaatimukset. Vaatimukseen vastataan perustellusti sillä tavalla, miten asiat ovat tämän opinnäytetyön kohdeyrityksessä. Lopussa löytyy työn tulokset sekä tulosten pohdinta.

2 YMPÄRISTÖÖN LIITTYVÄT FAKTORIT

Ympäristöjärjestelmä on osa henkilöstöjohtamista. Suomessa on käytössä monenlaisia ympäristöjärjestelmiä, joita esitellään kappaleessa 2.1. Kaikilla ympäristöjärjestelmillä on omat puolensa ilmastonmuutoksen torjuntaan nähden. Järjestelmillä on erilaisia näkökohtia ja tarkoituksia, ja jokaisessa järjestelmässä keskitytään ympäristöturvallisuuteen hieman eri tavoin.

2.1 Ympäristöjärjestelmät

Suomessa on yleisesti käytössä kaksi erilaista ympäristöohjelmaa: ISO 14001 sekä AKL:n (Autoalan Kansallisen Keskusliiton) ympäristöohjelma. AKL:n ympäristöohjelman voi toteuttaa myös niin, että se täyttää ISO 14001 -standardin vaatimukset. Ympäristöohjelman tärkeimmät osat on koottu Vihreä kirja -käsikirjaksi. (Autoalan Kansallinen Keskusliitto 2019.)

ISO 14001 on maailman tunnetuin ympäristöjärjestelmämalli, joka toimii pohjana organisaatioille ympäristönsuojelun tason parantamisessa sekä hyvän tason ylläpidossa. Standardi on yleismallinen ja toimii minkä tahansa tyyppisen ja kokoisen organisaation kanssa, joten se on tehty riittävän joustavaksi ja helposti sovellettavaksi. (SFS 2019.)

Toimivalla ympäristöjärjestelmällä on paljon vaatimuksia. Yrityksen on sitouduttava järjestelmään niin, että toiminnasta aiheutuvat ympäristövaikutukset huomataan, ja niihin reagoidaan, jotta saadaan parannettua ympäristönsuojelun tasoa. Järjestelmä saadaan toimivaksi asettamalla ehtoja, varaamalla riittäviä resursseja sekä ylläpitämällä henkilöstön tietoisuutta. Ehtojen asettamisen tuloksena saadaan ehkäistyä ympäristövahinkoja sekä ylläpidetään hyviä ympäristökäytäntöjä. (SFS 2019.)

2.2 ISO 14001 -ympäristöjärjestelmän hyödyt

Kun ISO 14001 -ympäristöjärjestelmä otetaan käyttöön organisaatiossa, voidaan jokapäiväiseen toimintaan saada huomattavia hyötyjä. Toimivassa ympäristöjärjestelmässä saadaan yhdistettyä ympäristöasiat hyvin osaksi johtamista sekä liiketoiminnan suunnittelua, jolloin saadaan lisättyä kustannustehokkuutta. Henkilöstön ympäristötietoisuus kasvaa, jolloin pidetään huoli siitä, että organisaatiossa noudatetaan lakeja ja vaatimuksia ympäristönsuojeluun liittyen sekä otetaan ympäristönsuojelu paremmin huomioon. Hyvin toimiva organisaatio osoittaa myös asiakkaille, yhteistyökumppaneille sekä muille tahoille oikeanlaista ympäristönsuojelutoimintaa, jolloin se voi pitää ympäristönsuojelua osana yrityskuvansa rakentamista. Kun ympäristöjärjestelmä on hyväksytty standardin mukaiseksi, organisaatio pystyy osoittamaan järjestelmänsä toimivuuden auditoinnilla ja sertifioinnilla. (SFS 2019.)

Ympäristönäkökohdat. Yritysten ympäristöasioiden hallintaan liittyen yrityksen pitää kartoittaa heidän liiketoimintaansa liittyvät ympäristönäkökohdat. Ympäristönäkökohtien kartoituksessa tutkitaan yrityksen toimintaa ja seurataan, mitkä yrityksessä tehtävät asiat ovat jollain tavalla vuorovaikutuksessa ympäristöön ja liittyvät sen huoltoon sekä hoitoon. Kyseiset asiat listataan, ja niiden merkittävyys yrityksen sekä ympäristön kannalta arvioidaan, jotta kehittämistoimenpiteet pystytään kohdistamaan oikeaan paikkaan. (Valonia 2019.)

Ympäristöturvallisuus. Ympäristöturvallisuustoiminnan tavoitteena on ekologisen kestävyuden huomiointi, asiakkaiden ja yhteiskunnan ympäristöodotuksiin vastaaminen sekä ennakointi. Tämä tarkoittaa ympäristövastuun ottamista, jatkuvaa prosessien ja parhaiden käytäntöjen kehittämistä, henkilöstön tietoisuuden lisäämistä, sitoutumista standardien periaatteisiin sekä avointa viestintää. (Elinkeinoelämän keskusliitto 2019.)

Ympäristöturvallisuus voi koostua esimerkiksi seuraavista asioista (Elinkeinoelämän keskusliitto 2019):

- kestävään kehitykseen liittyvästä ajattelutavasta
- yleisestä energiansäästöstä

- liiketoiminnassa tehtävien tekojen ympäristövaikutteiden arvioinnista
- kemikaalien käytön valvonnasta
- ilmaston, vesistöön ja maaperään joutuvien haittojen seurannasta
- toimivan jätehuollon valvonnasta.

2.3 Ympäristönsuojelun tarkoitus

Ympäristönsuojelulle on olemassa kaksi erilaista määritelmää (Tilastokeskus 2019):

- Ensimmäisessä määritelmässä tarkoituksena on minimoida yrityksen liiketoiminnan harjoittamisessa tulevia ympäristöhaittoja.
- Toisessa määritelmässä tarkoituksena on suojella ympäristöä liiketoiminnassa aiheutuneilta ympäristöhaitoilta, ja se sisältää toimet jolla saadaan ympäristöstä puhdas ja viihtyisä.

Nykyisin ympäristönsuojelusta puhutaan jokaisella alalla. Jatkuvasti kiristyvät päästömääräykset ja ilmastonmuutoksen aiheuttamat ongelmat saavat aikaan sen, että myös autoalalla pitää tehdä jatkuvia kehitystöitä. Näin ilmastonmuutoksen aiheuttamaa haittaa saadaan pienennettyä. Autoalalla ympäristönsuojelu toimii laajalla skaalalla: aina suurista auto- ja muista tehtaista kemikaalien käyttöön korjaamalla. (Autoalan Tiedotuskeskus 2019.)

Normaalissa autokorjaamossa ympäristönsuojeluun liittyviä asioita ovat muun muassa seuraavat (Autoalan Tiedotuskeskus 2019):

- sähkön (energian), veden ja muiden kulutustarpeiden käyttö
- ajoneuvojen päästöt (esim. joutokäyttö korjaamohallissa)
- kemikaalien käyttö (suositaan ympäristöystävällisiä tuotteita)
- kierrätys (vältetään kaatopaikkajätteen tuottoa).

3 YMPÄRISTÖSUUNNITELMAAN LIITTYVÄT LAIT JA ASETUKSET

Ympäristön suojelemisen vuoksi on määritelty monia lakeja, jotka auttavat yrityksiä ja niiden työntekijöitä oikeanlaisessa luonnonsuojelussa sekä rajoittavat luonnolle vaarallisten töiden tekoa tai kemikaalien käyttöä. Lainsäädäntöjä on monia, mutta niitä on silti jatkuvasti kehitettävä vastaamaan yhteiskunnan muutoksia ja tarpeita. Kansalliset ympäristönsuojelulainsäädännöt ovat sidoksissa EU-lainsäädäntöön. (Ympäristöministeriö 2019.)

Ympäristönsuojelulaki. Keskeisin ohjauskeino on ympäristönsuojelulaki, joka on uudistettu täysin viimeksi vuonna 2014 (L 27.6.2014/527). Ympäristönsuojelulaki on maaperän, vesistön ja ilmaston pilaantumisen torjunnan yleislaki, ja tavoitteita kyseisellä lailla ovat muun muassa seuraavat:

- ehkäistä ympäristövahinkoja, ja siten maaperän ja muun ympäristön pilaantuminen
- pitää huolta siitä, että ympäristön monimuotoisuus säilyy myös jatkossa
- eliminoida ylimääräisen jätteen synty, täten minimoiden haittavaikutukset
- edistää luonnonvarojen ympäristöystävällistä käyttöä ja ympäristöä pilaavan vaikutuksen minimointia
- parantaa kansalaisten mahdollisuuksia vaikuttaa ympäristöä koskevaan päätöksentekoon
- pitää ilmaston lämpenemisestä tapahtuvat ilmastomuutokset kurissa, ja antaa kansalaisille mahdollisuus vaikuttaa niihin. (Ympäristöministeriö 2019).

Lain mukaan pilaantumisen vaaraa aiheuttavalle toiminnalle pitää hakea ympäristölupa. Ajantasainen lainsäädäntö löytyy finlex.fi-sivustolta, ja ajantasaisen lain numero on tämän työn kirjoitushetkellä 527/2014. (L 27.6.2014/527.)

Jätelaki. Jätelain mukaan kaikkialla Suomessa on oltava laadittuna kunnalliset jätehuoltomääräykset. Kunnalliset jätehuoltomääräykset valmistelee ja hyväksyy jätelain 23. §:n mukaisesti kunnan nimeämä jätehuoltoviranomainen. Jokainen

kunta on velvollinen järjestämään jätehuollon asukkaillensa. Jätehuoltomääräykset voivat koskea muun muassa

- jätehuollon järjestämistä
- toimenpiteitä jätteen vähentämiseksi
- jätteiden lajittelua
- jätteiden keräyksen, kuljettamisen ja käsittelyn järjestämistä
- teknisiä vaatimuksia, kuten jäteastioiden laatua tai jätekuljetukseen käytettävän kaluston tyyppiä. (Kuntaliitto 2019.)

”Jätelain tarkoituksena on ehkäistä jätteistä ja jätehuollosta aiheutuvaa haittaa ympäristölle ja terveydelle sekä vähentää jätteiden määrää sekä haitallisuutta, edistää luonnonvarojen kestävästä käyttöä, varmistaa jätehuollon toimivuus sekä ehkäistä roskaantumista. Jätelakia sovelletaan jätteisiin, roskiin, roskaantumiseen sekä jätehuoltoon, kuin myös toimintaan josta syntyy jätettä. Jätelakia ei sovelleta esimerkiksi ilmastoon joutuvissa päästöissä tai vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyssä. Jätelaki 646/2011.” (L 17.6.2011/646.)

Kemikaalilaki. Kemikaalilaissa laaditaan, että kemikaalin käyttäjän on oltava tietoinen siitä, mitä hänen käyttämänsä kemikaali sisältää, mitä suojaruosteita käyttöön tarvitaan sekä miten tapaturmatilanteessa tulee toimia. Kemikaalilain tarkoituksena on siis suojella kemikaalien kuluttajia vaarantamasta terveyttään sekä suojella ympäristöä kemikaalien aiheuttamilta haitoilta. (L 9.8.2013/599.)

”Kemikaaleista aiheutuvien haittojen ehkäisemiseksi valitaan mahdollisuuden mukaan se, josta aiheutuu vähiten vaaraa. Suomessa kemikaalien merkinnät on oltava sekä suomen- että ruotsinkielellä, ja kemikaalien käyttöturvallisuustiedotteet toimitetaan vastaanottajalle REACH-asetuksen mukaisena tämän valinnan mukaisesti joko suomen- tai ruotsinkielisenä”. (L 9.8.2013/599.)

”REACH-asetus on EU:n asetus, jonka avulla pyritään suojelemaan ihmisten terveyttä sekä ympäristöä paremmin kemikaalien aiheuttamilta riskeiltä. REACH-asetuksessa määritellään menettelyt aineiden ominaisuuksia ja vaaroja koskevan tiedon keräämiseen ja arviointiin. Valmistajan on rekisteröitävä aine kemikaalivirastolle, joka arvioi aineiden vaarallisuuden. REACH on lyhenne englanninkieliselle nimelle Registration, Evaluation, Authorisation and Restriction of Chemicals. Asetus tuli voimaan 1. heinäkuuta 2007”. (ECHA 2019.)

Pelastuslaki. Pelastuslaissa tavoitellaan mahdollisimman turvallisia ja riskittömiä toimintatapoja. Ihmisten pelastaminen, onnettomuuden seurauksien rajoittaminen sekä tärkeiden toimintojen turvaaminen hoidetaan tavalla, jolla ympäristön kuormitus minimoidaan. Ympäristöturvallisuuden kannalta pelastuslaissa määritetään, että tapaturman sattuessa on pidettävä ympäristölle aiheutuva kuorma mahdollisimman pienenä ja rajoittaa sen suurenemista sellaisin keinoin, kun on turvallista henkilölle itselleen. (L 29.4.2011/379.)

Valtioneuvoston asetus joutokäynnin rajoittamisesta. Autokorjaamolla on tarpeellista joutokäyttää ajoneuvoja usein erilaisten töiden aikana, esimerkiksi aina jäähdytinnesteen vaihdon jälkeen on auton moottori käytettävä lämpimäksi jäähdytysjärjestelmän ilmaamista varten. Joutokäyttöä varten autokorjaamoilla on pakokaasuimurit, jotka laitetaan auton pakoputkeen imemään pakokaasut niin, etteivät ne joudu korjaamon ilmaan eivätkä huononna ilmanlaatua sisätiloissa.

”Moottoriajoneuvon seistessä muualla kuin tieliikennelainsäädännössä tarkoitetulla tiellä ei moottorin joutokäyttöä saa tehdä enempää kuin kaksi minuuttia. Alle -15 celsiusasteen lämpötilassa moottoria saa käyttää enintään neljä minuuttia”. (A 19.12.2002/1266.)

4 YMPÄRISTÖTURVALLISUUS

Autokorjaamolla ympäristöturvallisuus on otettava huomioon monelta kannalta. Normaalilla autokorjaamolla käytetään päivittäin monia kemikaaleja, jotka väärin käytettynä voivat aiheuttaa luonnolle ylimääräistä kuormaa sekä henkilövahinkoja. Myös jätteen oikeanlaisella lajittelulla on suuri merkitys päivittäisessä toiminnassa.

4.1 Kemikaaliturvallisuus

Korjaamolla käytettävien kemikaalien turvallinen käyttö edellyttää sitä, että niiden ominaisuudet ja oikeat käyttötavat on tiedettävä. Kemikaalien vaarallisuus riippuu siitä, mitä aineita kemikaalit sisältävät ja kuinka paljon. Kemikaalit voivat olla vaarallisia terveydelle tai luonnolle ja yleensä kemikaaleihin liittyy syttymis- tai räjähdysvaara.

Ohjeita kemikaaliturvallisuuden parantamiseen (Työterveyslaitos 2019):

- Kemikaalien käyttöturvallisuustiedotteet ja kemikaaliluettelot on oltava kunnossa.
- Selvitä työpaikan kemialliset vaarat sekä henkilöiden altistuminen niille.
- Ilmoita syöpäriskiä aiheuttaville aineille altistuvat henkilöt ASA-rekisteriin.
- Arvioi kemialliset riskit ja laita ne tärkeysjärjestykseen.
- Päätä ja toteuta tarvittavat toimenpiteet ennaltaehkäisyn ja torjunnan kannalta.
- Varmista työntekijöiden riittävä ohjeistus ja opastus.
- Huolehdi jatkuvasta seurannasta.

Kemikaalien vaarallisuus merkitään varoitusmerkeillä, jotka ovat tuotteen etiketissä. Merkki kertoo kemikaalin vaaralliset ominaisuudet ja toimenpiteet altistumisen ehkäisemiseksi. Korjaamolla käytettävistä kemikaaleista tulee olla käyttöturvallisuustiedotteet, ja ne pitää olla jokaisen työntekijän saatavilla. Käyttöturvallisuustiedotteen tekee kemikaalin valmistaja tai maahantuoja, ja sinne on koottu kaikki kemikaalin tiedot, muun muassa vaaralliset aineet, reaktiot

altistumisen aikana, ohjeet turvalliseen käyttöön ja hävittämiseen sekä ensiaputoimenpiteet. (Työterveyslaitos 2019.)

4.2 Autokorjaamolla käsiteltävät aineet ja nesteet

Autokorjaamolla käytetään päivittäin monenlaisia kemikaaleja työn kuvasta riippuen. Normaalisissa huollossa ollaan tekemisissä yleensä moottoriöljyn, puhdistusaineen, rasvan tai voiteluaineiden, lasinpesunesteen, jarrunesteen ja jäähdytysnesteen kanssa. Esimerkiksi polttimon vaihdossa ei tarvita mitään kemikaaleja, mutta moottorin korjaamistyössä ollaan lähes koko työn ajan kosketuksissa jonkin kemikaalin kanssa.

Autokorjaamon yksi ympäristölle vaarallisimmista kemikaaleista on yleensä ilmastoinnin kylmäaine. Kylmäaine on vaarallista ympäristölle, sillä sen pääseminen ulkoilmaan heikentää otsonikerrosta, ja ilmastoinnin kylmäaineen kanssa työskenneltäessä on käytettävä suurta varovaisuutta. (Detector 2019.)

Ilmastointihuoltojen tekeminen on Suomessa luvanvaraista toimintaa ja siihen on oltava koulutus (L 27.6.2014/527). Lisätietoa ilmastoinnin kylmäaineiden vaaroista ja altistumiselle joutumisen hoidosta löytää kyseisten aineiden käyttöturvatiedoista, jotka jaetaan aina kemikaalin oston yhteydessä.

Edellä mainittujen kemikaalien lisäksi autokorjaamoilla käytetään hyvin usein erilaisia liimoja (muovi-, kori-, tuulilasiliima), maaleja ja ruosteenestoaineita, vaihteisto- ja tasaussyörästö-öljyjä, ruosteenirrotusaineita, liuottimia, polttoainetta sekä erilaisia lisäaineita. Kaikki kemikaalit aiheuttavat väärin käytettynä, esimerkiksi nieltynä, vähintään lieviä reaktioita.

Autohuolto Seitoylla on päivitetty kemikaaliluettelo, johon on kerätty kaikki korjaamolla käytettävät kemikaalit. Luetteloon on laitettu kemikaalin valmistaja, kauppanimike, käyttötarkoitus, vaaralausekkeet ja varoitusmerkit sekä linkki käyttöturvatiedotteen sähköiseen versioon päiväyksineen. Hahmottava kuva kemikaaliluettelosta löytyy liitteestä 1.

4.3 Jätteiden lajittelu

Autohuolto Seitoy Oy sijaitsee Seinäjoella, joten kunnallisen jätehuollon hoitaa Lakeuden Etappi Oy. Lakeuden Etappi on toimittanut Seitoylle kunnallisten jätehuoltomääräysten lisäksi lajitteluohjeet, joita noudatetaan ympäristön turvallisuuden parantamiseksi. Lajitteluohjeet määräävät lajittelemaan jätteet seuraavasti:

- raaka-ainetuotantoon menevät (esim. energiajäte, muovi (ei PVC tai kirkas), tekstiilit, kartonki ja paperit)
- pahvi
- sekajäte (kierrätykseen kelpaamaton jäte)
- keräyspaperi
- tietosuojapaperi (tuhottava paperi)
- metalli
- kirkas muovi
- tuulilasit.

Kunnalliset jätehuoltomääräykset ja lajitteluohjeet on saatavilla kunnan jätehuollosta vastaavalta taholta. Lakeuden Etapin lajitteluohjeet löytyvät liitteestä 2, kunnalliset lajitteluohjeet.

5 YMPÄRISTÖKÄSIKIRJAN TARKASTAMINEN

Ympäristöjärjestelmän ylläpitoa ja päivittämistä helpottamaan Autohuolto Seitoy on laatinut ympäristökäsikirjan, jossa käydään läpi kaikki standardin vaatimat asiat ja selvitetään niiden käyttöönotto ja toimintatavat. Ympäristökäsikirja on standardin SFS-EN ISO 14001 mukainen. Tässä opinnäytetyössä on käyty ensin standardi täysin läpi ja verrattu sitä jo olemassa olevaan ympäristökäsikirjaan ja lainmukaisuuteen sekä muihin asiaan liittyviin määräyksiin. Ympäristökäsikirjan oikeellisuuden jälkeen ympäristökäsikirjassa lueteltuja asioita on tarkasteltu käytännössä tutkimalla ja seuraamalla päivittäistä toimintaa noin kolmen viikon ajan sekä kysytty ympäristötyöryhmän jäseniltä kysymyksiä asiaan liittyen. Käsikirja on päivitetty vastaamaan nykyisiä tarpeita ja haluja.

5.1 Standardin vaatimukset organisaation toimintaympäristössä

Organisaation on aina ensimmäiseksi mietittävä, kuinka se rajaa toimintaympäristönsä. Toimintaympäristössä mietitään niitä sisäisiä sekä ulkoisia asioita ja toimintoja, jotka liittyvät organisaation toimintaan oleellisesti ja jotka vaikuttavat ympäristöjärjestelmän toimintaan. (SFS-EN ISO 14001:2015, 13.)

Sidosryhmät, eli ne ryhmät, jotka ovat olennaisia ympäristöjärjestelmän toiminnan kannalta, on myös määritettävä. Sidosryhmien halut ja vaatimukset sekä muiden yhteistyötahojen tarpeet ja odotukset on otettava huomioon. Näiden kautta saadaan kehitettyä sitovia velvoitteita. (SFS-EN ISO 14001:2015, 13.)

Ympäristöjärjestelmän soveltamisalat on rajattava ja sovellettava rajauksen mukaan. Kun soveltamisaloja päätetään, on tarkasteltava ulkoisia sekä sisäisiä velvoitteita sekä sitovia velvoitteita. Soveltamisalojen määrittämisessä otetaan myös huomioon organisaation eri yksiköt sekä niiden mahdolliset fyysiset rajoitteet, tuotanto ja palvelukyky sekä ohjaus- ja vaikutuskyky muihin organisaation osioihin verraten. Soveltamisalojen sisälle määritetyt asiat on sisällytettävä ympäristöjärjestelmään, ja soveltamisaloja on ylläpidettävä dokumentoituna tietona. (SFS-EN ISO 14001:2015, 13.)

Organisaation on otettava käyttöön ympäristöjärjestelmä, johon sisältyy erilaisia toimintoja ympäristönsuojeluun liittyen sekä mietintää niiden toiminnasta. Ympäristöjärjestelmää pitää kehittää jatkuvasti standardin mukaiseksi, jotta saadaan tuloksia. Tuloksiin tulee sisältyä ympäristönsuojelun kehittäminen. (SFS-EN ISO 14001:2015, 14.)

Autohuolto Seitoy'n ympäristökäsikirjassa lueteltiin hyvin sisäinen toimintaympäristö sekä siihen kuuluvat asiat. Sisäinen toimintaympäristö koostui henkilöstöstä ja asiakkaista, strategioista, arvoista ja kulttuureista, järjestelmistä ja prosesseista sekä kapasiteetista ja resursseista. Ulkoinen toimintaympäristö koostui lainsäädännöstä, viranomaisista ja poliittisista päätöksistä, taloudesta ja kilpailusta, ympäristöstä, teknologiasta ja sen kehityksestä, sidosryhmistä ja toimittajista sekä vastuukysymyksistä ja maineen hallinnasta. Tähän lisättiin vielä sosiaalinen media ja trendit, sillä sosiaalisella medialla on suuri vaikutus toimintaan nykypäivänä. (Seitoy ympäristökäsikirja 2019.)

Sidosryhmät sekä tarpeet oli määritelty. Asiakkaiden oletuksena on, että toiminta on ympäristölakien sekä velvoitteiden mukaista ja luonnolle aiheutettu kuorma on minimaalinen. Päämiehet sekä maahantuojat asettavat vaateita, joiden mukaan toimitaan mahdollisimman tuottavasti, kuitenkin lakien ja asetusten ehdoilla. Tavarantoimittajat, alihankkijat ja kuljetusliikkeet asettavat yritykselle omia vaateita, kuten kulkuyhteyksien organisointi, aukioloajat sekä pakkausmateriaalien ekologisuus. Kilpailevat alan yritykset asettavat omilla toiminnoillaan tavoitteita ja kehityksen jatkuvuutta, sekä edellyttävät reilua, laillista ja kilpailukykyistä toimintaa. Viranomaiset ja vakuutusyhtiöt velvoittavat myös, että toiminta on lain mukaista ja mahdollisimman riskitöntä ja turvallista. Oman henkilöstön vaateena on turvallinen ja terveellinen toimintaympäristö. (Seitoy ympäristökäsikirja 2019.) Lisäyksenä sidosryhmiin tehtiin sosiaalisen median seuraajat, jotka edellyttävät yritykseltä ympäristöystävällistä toimintaa sekä haluavat ekologisen kuvan yrityksestä.

Soveltamisalat oli määritelty niin, että ne kattavat korjaamon huolto-, korjaus- ja pesutoiminnot. Korjaamo toimii vuokratiloissa, joten kiinteistön kannalta kyky ympäristöasioihin on rajattu. Soveltamisalojen ulkopuolelle jätettiin alihankintana teetettävät työt, kuten kori- ja maalaustyöt, koneistustyöt ja hinauspalvelut. (Seitoy

ympäristökäsikirja 2019.) Soveltamisaloista tehtiin dokumentti, joka tallennettiin verkkoasemalle. Liite 3, Soveltamisalat.

Ympäristöjärjestelmä on luotu SFS-EN ISO 14001 -standardin mukaiseksi. Tarkoituksena on parantaa ympäristöasioiden hallintaa ja tarjota tietoa ympäristönsuojelun tasosta. Järjestelmää kehitetään jatkuvasti. Ympäristötyöryhmä ylläpitää järjestelmää ja varmistaa säännöllisellä seurannalla jatkuvan parantamisen toteutumisen. (Seitoy ympäristökäsikirja 2019.)

5.2 Standardin vaatimukset johtajuuteen

Ympäristöjärjestelmän toimivuus alkaa johtajasta. Johtajan sekä muun ylimmän johdon täytyy osoittaa sitoutumista ympäristöjärjestelmään mm. kantamalla vastuuta, varmistamalla että ympäristöpolitiikka ja -tavoitteet ovat olemassa ja niitä noudatetaan organisaation strategian mukaisesti, pitämällä huolta riittävästä resursseista, viestimällä ja ohjaamalla muita ihmisiä ympäristöjärjestelmän kautta sekä edistämällä jatkuvaa kehittämistä. (SFS-EN ISO 14001:2015, 14.)

Yllä mainittu ympäristöpolitiikka on asia, jonka ylin johto määrittää, ja joka on määritettävä soveltamisalan mukaisesti. Sen on oltava sopiva organisaation tarkoitukseen ja toimintaympäristöön nähden, jolloin on tutkittava mm. yrityksen toimintoja ja tuotteita sekä niiden laajuutta. Ympäristöpolitiikka muodostaa perustan, jolla saadaan asetettua riittävät ympäristötavoitteet. Se sitouttaa yritystä ympäristönsuojeluun ja ympäristön pilaantumisen ehkäisyyn sekä sitovien velvoitteiden täyttämiseen ja ympäristöjärjestelmän jatkuvaan kehittämiseen. Ympäristöpolitiikka on oltava organisaation tiedossa sekä sidosryhmien saatavilla dokumentoituna tietona. (SFS-EN ISO 14001:2015, 15.)

Johtajien tehtäviin kuuluu myös vastuiden ja valtuuksien jakaminen. Olennaisia rooleja ympäristöjärjestelmän kannalta jaetaan eri henkilöille ympäristöohjelman valvontaan ja kehitykseen. Myös viestintätavat on määriteltävä, jotta vastuuhenkilöt voivat raportoida johdolle ympäristöjärjestelmän toimivuudesta sekä kehitysehdotuksista. (SFS-EN ISO 14001:2015, 15.)

Johtajuuden osio ympäristökäsikirjassa oli hyvässä kunnossa ja siihen ei tarvinnut tehdä suuria muutoksia. Johtajilla oli pitkäaikainen kokemus ympäristöjärjestelmistä ja niiden toimivuudesta, joten johtajien asenne sekä toimintatavat olivat asianmukaisia.

Autohuolto Seitoy Oy:n ylin johto tiedostaa ympäristönsuojeluun liittyvät vastuut ja on sitoutunut kehittämään ympäristöjärjestelmäänsä SFS-EN ISO 14001 -standardin jatkuvan kehittämisen periaatteen mukaisesti. Ylin johto pitää huolta siitä, että ympäristöjärjestelmän rakentamiseen ja päivittämiseen varatut resurssit ovat riittävät vaikuttavuuden parantamiseksi. Ympäristöohjelmaan liittyviä asioita käsitellään ympäristötyöryhmän kesken. Ympäristötyöryhmä kokoontuu vähintään kaksi kertaa vuodessa, ja lisäkokouksia pidetään tarpeen niin vaatiessa. Kokoontumisista ja niiden tuloksista raportoidaan koko henkilöstölle ja tarpeen vaatiessa myös sidosryhmille. (Seitoy ympäristökäsikirja 2019.)

Organisaation ympäristöpolitiikka oli määritelty ympäristötyöryhmässä. Ympäristöpolitiikassa kerrotaan, että kaatopaikkajätteen määrää pyritään pitämään mahdollisimman minimaalisena oikeaoppisen lajittelun kautta. Henkilöstöä opastetaan kierrätyksessä, jotta edellä mainittu osio saadaan käytännössä toimimaan. Sähkön ja energian kulutusta seurataan ja niitä optimoidaan. Autojen ylimääräistä joutokäyttöä sekä kemikaalien liikakäyttöä vältetään. Korjaamalla noudatetaan voimassa olevaa ympäristölainsäädäntöä sekä toimitaan Toyotan filosofian mukaisesti ja noudatetaan maahantuojan sekä Toyotan laatimia ympäristösuojeluun liittyviä ohjeita. Yrityksen ympäristöpolitiikka on nähtävillä yrityksen kotisivulla. (Seitoy ympäristökäsikirja 2019.)

Ympäristötyöryhmään oli määritelty erilaisia rooleja sekä vastuualueita. Toimitusjohtaja toimii ympäristötyöryhmän kanssa määritellen ympäristöpolitiikan ja -tavoitteet sekä suorittaa pakolliset johdon katselmuksat. Ympäristötyöryhmä edellä mainittujen lisäksi suorittaa sisäisen auditoinnin sekä informoi henkilöstöä ympäristöasioissa. Ympäristövastaava pitää yllä ympäristökäsikirjaa, kirjaa jäte- ja energialukemat, pitää yllä seuranta- ja organisoivat tyhjennykset öljyn- ja hiekanerotuskaivoille. Kemikaalivastaava ylläpitää kemikaaliluetteloita ja kemikaalien käyttöturvallisuustiedotteita sekä informoi muita tahoja mahdollisista

muutoksista. Pelastusjohtaja ylläpitää ja päivittää pelastussuunnitelma. (Seitoy ympäristökäsikirja 2019.)

Organisaation kemikaaliluettelo oli päivitetty kesällä 2019 projektiopintojaksona allekirjoittaneen tekemänä, joten kemikaaliluettelon ajantasaisuus oli kunnossa. Yritys toimii rakennuskompleksissa, ja koko kompleksille on olemassa yhteinen pelastussuunnitelma. Yritykselle kuitenkin laadittiin oma pelastussuunnitelma Suomen Pelastusalan Keskusjärjestön valmiina olevaan pohjaan, jotta pelastussuunnitelma on saatavilla heti, kun sitä tarvitaan. Pelastussuunnitelman ohessa laadittiin myös turvallisuuskartta sisältäen mm. kokoontumisalueet hätätilassa.

5.3 Standardin vaatimukset riskien ja mahdollisuuksien käsittelyssä

Yritystoiminnassa jokaisella alalla löytyy ympäristöriskejä. Ympäristöriskit on kartoitettava sekä on mietittävä, miten nämä riskit voidaan minimoida tai ehkäistä. Yrityksen on tehtävä laaja kartoitus ympäristönsuojeluun liittyvistä asioista, sitovista velvoitteista sekä kehittämisestä. (SFS-EN ISO 14001:2015, 15.)

Ympäristöjärjestelmää suunnitellessa organisaation on tarkasteltava kaikkien edellä mainittujen vaatimusten täyttämiseen vaadittavia prosesseja. Toiminnan mahdolliset riskit ja mahdollisuudet on määriteltävä, jotta voidaan taata ympäristöjärjestelmän toiminta, minimoida ei-toivotut vaikutukset sekä pitää yllä jatkuvaa kehittämistä. Ympäristöjärjestelmän puitteissa on myös määriteltävä mahdolliset hätätilanteet, ja niistä on ylläpidettävä dokumentoitua tietoa. (SFS-EN ISO 14001:2015, 15.)

Organisaation on määritettävä itselleen ympäristönäkökohtia. Ympäristönäkökohdat laaditaan toimintojen, tuotteiden sekä palveluiden, joita voidaan hallita, perusteella. Uudet kehityssuunnat tai muuttuneet toiminnot sekä mahdolliset normaalista poikkeavat olosuhteet ja hätätilanteet on otettava huomioon ympäristönäkökohdissa. Näkökohdat, joilla on merkittäviä ympäristövaikutuksia, määritellään merkittäviksi ympäristönäkökohdiksi. Merkittävistä ympäristönäkökohdista on viestittävä asianmukaisesti eri tasojen ja toimintojen

välillä. Ympäristönäkökohdista ja ympäristövaikutuksien määrittelemiseen käytetyistä kriteereistä sekä merkittävistä ympäristönäkökohdista on pidettävä yllä dokumentoitua tietoa. (SFS-EN ISO 14001:2015, 16.)

Sitovat velvoitteet määritellään ympäristönäkökohtien kautta. Sitovissa velvoitteissa määritellään, miten ne koskevat organisaatiota, ja ne otetaan huomioon ympäristöjärjestelmässä. Sitovista velvoitteista on pidettävä yllä dokumentoitua tietoa. (SFS-EN ISO 14001:2015, 16.)

Toimenpiteiden suunnittelun kautta saadaan käsiteltyä merkittävät ympäristönäkökohdat, sitovat velvoitteet sekä tunnistetut riskit ja mahdollisuudet. Suunnittelun kautta edellä mainitut asiat saadaan yhdistettyä ympäristöjärjestelmän prosesseihin sekä liiketoimintaprosesseihin. Suunnittelussa täytyy tarkastella erilaisia teknologisia vaihtoehtoja sekä taloudellisia, toiminnallisia ja liiketoiminnallisia vaatimuksia. (SFS-EN ISO 14001:2015, 16.)

Ympäristötyöryhmä käy säännöllisesti läpi ympäristönsuojeluun liittyviä vaatimuksia sekä uusia toimintoja. Ympäristöriskit käydään läpi vuosittain sisäisen auditoinnin yhteydessä ja ne on listattu erilliseen liitetiedostoon (Liite 4, Riskien kartoitus). Jos uusia riskejä tulee esille, voidaan riskikartoitusta tehdä myös useammin. Ympäristönsuojelun mahdollisuudet käydään myös läpi vuosiauditoinnissa ja sen tulokset on listattu erilliseen liitteeseen (Liite 5, Tulevaisuuden ympäristötekomahtollisuudet). Määrätyistä, suuren riskin omaavista työvaiheista on laadittu erilliset prosessikuvaukset esim. sähkö- ja hybridautoon liittyen. Joistakin työvaiheista on olemassa ohjeistukset myös maahantuojaan (Toyota) sekä korjaamoketjun (Autoasi) puolesta sähköisenä versiona. (Seitoy ympäristökäsikirja 2019.)

Autohuolto Seitoy on määrittänyt toimintaansa kuuluvat ympäristövaikutukset. Arvioinnin yhteydessä on määriteltä myös merkittävät ympäristönäkökohdat. Ympäristövaikutukset löytyvät liitteestä 6, Ympäristönäkökohdat. Yritys on myös tietoinen tuottamastaan jätemäärästä sekä kuluttamastaan vedestä ja energiasta kirjanpidon avulla. Näiden tietojen avulla toimintaa suunnitellaan ympäristöystävällisemmäksi. (Seitoy ympäristökäsikirja 2019.)

Autohuolto Seitoyn toimintaa ohjaa Suomen kansallinen sekä kansainvälinen lainsäädäntö. Yritys noudattaa sitä koskevia lakeja ja asetuksia, ja lakisääteisten vaatimusten tunnistamisessa ja selvillä olossa käytetään ulkopuolisen palveluntuottajan toimittamaa ympäristölakirekisteriä. Käytössä on myös AKL:n ja Toyota Auto Finlandin laatimat ympäristötiedotteet. Toyota Auto Finland on asettanut vaatimuksia, ja niiden täyttymistä tarkastellaan kahden vuoden välein suoritettavissa auditoinneissa (TSM). Väliarviointeja suoritetaan pistokoemaisesti. Mahdolliset toimintatapamuutokset ja uudet vaatimukset käydään ympäristötyöryhmän kanssa läpi ja muutoksista kerrotaan muulle henkilöstölle. Merkittävien sidosryhmien sitovat velvoitteet on listattu erillisessä liitteessä 7, Sitovat velvoitteet (Seitoy ympäristökäsikirja 2019.)

Autohuolto Seitoyn ympäristötyöryhmä kokoontuu vuosittain käymään läpi ympäristöohjelman ja suorittaa arvioinnit sisäisen auditoinnin yhteydessä. Auditointi liittyy mm. ympäristönäkökohtien arviointiin, lakisääteisten vaatimusten noudattamiseen, kunnallisten jätehuoltomääräysten muutoksiin sekä riskien kartoitukseen. Kokouksen tuloksista ja mahdollisista muutoksista informoidaan muuta henkilöstöä. (Seitoy ympäristökäsikirja 2019.)

5.4 Standardin vaatimukset ympäristötavoitteissa ja -toimenpiteissä

Jotta ympäristöohjelmasta saataisiin maksimaalista hyötyä, organisaation on asetetta itselleen sekä toiminnoillensa ympäristötavoitteita. Ympäristötavoitteissa on otettava huomioon edellä käytyjä ympäristönäkökohtia ja sitovia velvoitteita sekä tarkasteltava riskejä ja mahdollisuuksia. Ympäristötavoitteiden on oltava yhdenmukaisia ympäristöpolitiikan kanssa, ja niitä on seurattava ja viestittävä, sekä päivitettävä, kun niin on tarpeellista tehdä. Ympäristötavoitteiden on oltava myös mahdollisesti mitattavissa jollakin tavalla, jotta saadaan aikaan kehitystoimia. (SFS-EN ISO 14001:2015, 17.)

Kun ympäristötavoitteita suunnitellaan, organisaation on kehitettävä itselleen kysymyksiä, ja niihin vastauksia. Mitä tehdään? Miten paljon tarvitaan resursseja? Ketkä ovat vastuuhenkilöt? Miten ja milloin tarvittavat asiat pystytään saamaan valmiiksi? Miten tuloksia arvioidaan ja seurataan? Ympäristötavoitteet on

sisäistettävä, ja organisaation on tarkasteltava, miten ne saadaan yhdistettyä liiketoimintaan. (SFS-EN ISO 14001:2015, 17.)

Autohuolto Seitoyn ympäristötyöryhmä käy läpi vähintään kerran vuodessa ympäristöohjelmaan liittyvät tavoitteet sekä asettaa uudet tavoitetasot. Läpikäynnin tarkoituksena on vahvistaa imagoa alan edelläkävijänä ympäristöasioissa. Autohuolto Seitoyn tämänhetkisinä ympäristötavoitteina on ympäristövastuullisen toiminnan mielikuvan vahvistaminen, jätehuollon ja kierrätyksen tehostaminen sekä sähkö- ja lämpöenergian kulutuksen optimoiminen. (Seitoy ympäristökäsikirja 2019.)

Ympäristötyöryhmä on myös määritellyt toimenpiteet ja seurantamittarit ympäristötavoitteiden saavuttamista varten. Väliarviointeja tehdään vuosittain sisäisillä auditoinneilla sekä johdon katselmuksen kautta. (Seitoy ympäristökäsikirja 2019.) Ympäristötavoitteista ja seurantamittareista tehtiin standardin mukainen, sen vaatima liitetiedosto, joka löytyy liitteestä 8, Ympäristötavoitteet.

5.5 Standardin vaatimukset tukitoimintoihin

Organisaation täytyy määritellä sekä varata tarpeeksi riittävä määrä resursseja, jotta ympäristöjärjestelmän luominen, käyttöönotto, ylläpito sekä kehittäminen mahdollistuu. (SFS-EN ISO 14001:2015, 17.)

Pätevyys on ympäristöjärjestelmän ylläpidossa tärkeä tekijä. Organisaatiossa on määritettävä, millainen pätevyys ympäristöjärjestelmän kanssa työskentelevillä on oltava. Pätevyys vaikuttaa suoraan ympäristönsuojelun tasoon sekä kykyyn täyttää sitovia velvoitteita. Täytyy myös varmistaa, että heillä on riittävä koulutus tai kokemus ympäristönsuojelusta. Jos koulutus tai kokemus ei ole riittävä, hankitaan pätevyys esim. koulutuksella. (SFS-EN ISO 14001:2015, 18.)

Ympäristöohjelman kanssa työskentelevien on oltava tietoisia siitä, mitä he tekevät. Ympäristöpolitiikan on oltava selvä, omaan työhön liittyvät ympäristönäkökohdat ja -vaikutukset on ymmärrettävä, omat toimet ympäristönsuojelua ajatellen on tiedostettava sekä on ymmärrettävä, minkälaisia ongelmia ympäristöjärjestelmän noudattamatta jättämisestä voi seurata. (SFS-EN ISO 14001:2015, 18.)

Viestintä on ympäristöjärjestelmässä laajasti esillä. Organisaation täytyy luoda itselleen sellaisia viestintäkanavia, jotka ovat yhteensopivia ympäristöjärjestelmän kanssa, sekä sopia mistä, milloin ja keiden kanssa viestitään. Viestinnästä on oltava dokumentoitua tietoa näyttönä. (SFS-EN ISO 14001:2015, 18.)

Sisäisessä viestinnässä viestitään organisaation eri tasojen ja toimintojen välillä silloin, kun siihen on tarve. Näin varmistetaan, että kaikilla on yhteiskäsitys ympäristöasioista ja jatkuva parantaminen mahdollistetaan. Ulkoisessa viestinnässä on viestittävä olennaista tietoa myös ulkopuolisille sekä yhteistyötahoille. (SFS-EN ISO 14001:2015, 19.)

Autohuolto Seitoy on varannut riittävästi resursseja ympäristöjärjestelmän ylläpitoon. Ympäristöasioiden hoitoon on varattu aikaa niin, että kokouksia voidaan järjestää vähintään kahdesti vuodessa. Tiettyjen yksittäisten ympäristöasioiden hoitoon on valtuutettu myös asiakaspalveluhenkilöstöä. (Seitoy ympäristökäsikirja 2019.)

Jokaisella yrityksen työntekijällä, joka työskentelee merkittävien ympäristövaikutusten parissa, on alan peruskoulutus tai riittävä kokemus työtehtävien oikeanlaiseen ja turvalliseen suorittamiseen ympäristönsuojelua ajatellen. Ympäristövastaava sekä esimiehet tiedostavat työntekijöiden pätevyudet, ja luvanvaraisten töiden työntekijät ohjataan mahdollisesti lisäkoulutuksiin. Ympäristötyöryhmän jäsenet osallistuvat tarvittaessa koulutustilaisuuksiin ja tiedottavat saamansa tiedot muille yrityksen työntekijöille. Uusien työntekijöiden perehdytys hoituu esimiehen ja ympäristövastaavan avulla. Henkilöstöllä on velvollisuus noudattaa ympäristökäsikirjaa ja sen ohjeistuksia. (Seitoy ympäristökäsikirja 2019.)

Henkilöstön ympäristötietoisuus varmistetaan opastuksella ja säännöllisellä tiedotuksella. Ympäristövastaava tiedottaa mahdollisista muutoksista henkilöstöä. Hän osallistuu myös tarvittaessa alan koulutustilaisuuksiin ja tiedottaa siellä saamansa tiedon muulle henkilöstölle. Henkilöstön ympäristötietoisuuden ajantasaisuuden varmistamiseksi järjestetään tarvittaessa paikallista koulutusta esimerkiksi jätteiden lajittelusta. (Seitoy ympäristökäsikirja 2019.)

Ympäristöviestinnässä tarjotaan tietoa sekä sisäisille että ulkoisille tahoille. Sisäinen viestintä koskettaa henkilöstöä, ja ulkoinen viestintä lisää ympäristötietämystä asiakkaiden sekä muiden yhteistyötahojen parissa. Viestintä tapahtuu yleensä sähköpostin välityksellä, joten viestinnästä on olemassa näyttöä. Ympäristöohjelman luottamuksellista tietoa ei tiedoteta yrityksen ulkopuolelle. (Seitoy ympäristökäsikirja 2019.)

Sisäisestä viestinnästä vastaavat esimiehet sekä ympäristötyöryhmä. Viestintäkanavina toimivat mm. palaverit ja niiden muistiot, ilmoitustaulu, sähköpostiviestit sekä maahantuojan tiedotusjärjestelmä. Ulkoisesta viestinnästä vastaa toimitusjohtaja ympäristötyöryhmän avustuksella. Ulkoinen viestintä hoituu yhtiön kotisivujen, jossa on nähtävillä ympäristöpolitiikka, sekä sosiaalisen median kautta. Maahantuojan kotisivuille johtava linkki avaa valmistajan ja maahantuojan ympäristötietoisuutta. Ympäristöasioihin liittyvät yhteenotot käsittelee toimitusjohtaja yhtiön osakkaiden kesken, minkä jälkeen suoritetaan tarvittavat toimenpiteet. (Seitoy ympäristökäsikirja 2019.)

5.6 Standardin vaatimukset dokumentoidulle tiedolle

Kuten aiemmin on mainittu, organisaation on pidettävä dokumentoitua tietoa toiminnastaan. Organisaatio voi itse päättää, kuinka laajasti se ylläpitää dokumentoitua tietoa, mutta dokumentoinnin on oltava silti tämän ympäristöjärjestelmän mukainen. Dokumentoidulla tiedolla varmistetaan, että kaikilla organisaation henkilöillä on yhdenmukainen käsitys ympäristöasioista sekä saadaan näyttöä kehityksestä. Dokumentoitu tieto on yksilöitävä päivityksen aikana. Dokumentoitu tieto on oltava aina saatavilla sopivassa muodossa, ja sen on oltava suojattuna. Dokumentoidun tiedon hallinnassa määritellään se, kuinka dokumentoitua tietoa jaetaan, kuka pääsee tietoihin käsiksi ja käyttämään sitä, sekä miten tieto varastoidaan ja säilötään. (SFS-EN ISO 14001:2015, 19-20.)

Kaikki dokumentoitu tieto on tallennettu verkkoasemalle, ja ne ovat kaikkien yrityksessä työskentelevien saatavilla. Dokumenttien asianmukaisuus varmistetaan versionumerolla ja tallennuspäivämäärällä. Muutokset käsitellään ympäristötyöryhmässä ja hyväksynnän jälkeen ympäristövastaava huolehtii, että

verkossa olevat dokumentit päivitetään asianmukaiseksi. Päivitetystä dokumenteista tulostetaan myös paperiversio, joka varustetaan tekstillä ”Ei ylläpidettävissä, varmista uusin tieto verkosta”. Paperiversio on ympäristövastaavan hallussa, ja muuttuneet sekä käytöstä poistetut versiot arkistoidaan Vanhat ympäristödokumentit -kansioon. Tietojen säilyminen on taattu, sillä palvelimesta otetaan päivittäin varmuuskopio. (Seitoy ympäristökäsikirja 2019.)

Kaikki ympäristöjärjestelmään liittyvät asiakirjat ja muut tiedostot dokumentoidaan ja tallennetaan verkkoaseman ISO 14001 -ympäristökansioon, josta löytyy ympäristökäsikirjan lisäksi (Seitoy ympäristökäsikirja 2019):

- organisaatiokaavio
- ympäristökoulutusrekisteri
- ympäristönäkökohdat
- ympäristölakirekisteri
- kunnalliset jätehuoltomääräykset
- ympäristötavoitteisiin liittyvät tunnusluvut
- sisäisen auditoinnin ja johdon katselmuksen lomakkeet
- pelastussuunnitelma
- kaivokuvat
- jäteastioiden sijaintikartta
- lajitteluohjeet
- prosessien kuvaukset
- muut ympäristöohjelmaan liittyvät tiedostot.

5.7 Standardin vaatimukset organisaation toiminnalle

Jotta ympäristöohjelman toiminta olisi tarpeeksi asiallista, on sitä käyttävän yrityksen kehitettävä erilaisia prosesseja, joiden kautta se hyödyntää ja täyttää vaatimukset kaikkeen edellä mainittuun. Prosesseille on määritettävä toimintakriteerit, ja niitä on ohjattava kriteerien mukaisesti. (SFS-EN ISO 14001:2015, 20.)

Toiminnassa voi tapahtua hallittujen ja haluttujen muutoksien myötä myös tahattomia muutoksia. Tahattomien muutoksien haittavaikutuksia on yritettävä lieventää, jos sille on tarvetta. Ulkoisia prosesseja on myös näiden haittavaikutusten takia valvottava. Prosessien hallintakeinot ja niiden tyyppi sekä laajuus on määriteltävä. (SFS-EN ISO 14001:2015, 20.)

Yrityksen toiminta on oltava elinkaarinäkökulman mukaista. Elinkaarinäkökulmassa varmistetaan tuotteiden ja palveluiden ympäristövaatimuksia jokaisessa sen elinkaaren vaiheessa, määritetään niiden hankintaa koskevat ympäristövaatimukset, viestitään ympäristövaikutuksista sekä tarkastellaan tiedotuksen tarpeellisuutta merkittävistä ympäristövaikutuksista niihin liittyen. (SFS-EN ISO 14001:2015, 20.)

Organisaatiolla on oltava valmius toimia hätätilanteissa. Tätä varten on kehitettävä prosesseja, joilla valmistaudutaan hätätilanteisiin. Prosesseissa valmistaudutaan toimenpiteillä, jotka lieventävät tai estävät hätätilanteen aiheuttamaa ympäristöhaittaa. Toimenpiteiden on myös estettävä seurauksia sen mukaan, mikä on tarkoituksellista hätätilan ja ympäristövaikutuksen kokoon nähden. Toimenpiteitä on testattava säännöllisin väliajoin, jotta niiden toiminta on kunnollista. Prosesseja on päivitettävä, kun sille nähdään tarvetta. Organisaation on annettava muille sidosryhmille myös koulutus hätätilan asianmukaiseen valmistautumiseen ja reagointiin. (SFS-EN ISO 14001:2015, 20-21.)

Autohuolto Seitoyn toiminnasta aiheutuvat ympäristövaikutukset ovat pääasiassa päivittäisestä toiminnasta aiheutuvat veden ja sähkön kulutus, pakokaasupäästöt sekä jätteen tuotto. Toimintojen suunnittelun pohjalla on viralliset, maahantuoja tai korjaamoketjun työohjeet. Työohjeet ovat jokaisen saatavilla. Ympäristöohjelman kannalta merkittävistä töistä on laadittu erilliset prosessikuvaukset. (Seitoy ympäristökäsikirja 2019.)

Ohjeiden noudattaminen varmistetaan ohjeistamalla henkilökuntaa mm. jätteiden lajittelussa, sähkö- ja lämmitysenergian käytössä, kemikaalien hankinnoissa sekä vaaratilanteita aiheuttavassa työssä. Ohjeistukset on saatavilla jokaisella henkilöstön jäsenellä ISO 14001 Ympäristöohjelma -kansiossa. Ympäristötyöryhmä

täydentää ohjeistuksia, jos sille nähdään tarvetta. Henkilöstöllä on velvollisuus noudattaa annettuja ohjeita. (Seitoy ympäristökäsikirja 2019.)

Autohuolto Seitoylle tehtiin Suomen Pelastusalan Keskusjärjestön valmiille pohjalle pelastussuunnitelma, jonka mukaisesti toimimalla voidaan rajata tai lieventää mahdollisen onnettomuustilanteen ympäristövaikutus. Pelastussuunnitelmaa päivitetään vuosittain palotarkastuksen yhteydessä ja se on koko henkilöstön saatavilla. (Seitoy ympäristökäsikirja 2019.)

Kun henkilöstön jäsen huomaa ympäristövahingon tai mahdollisuuden sellaisen tapahtumisen, hän on velvollinen ilmoittamaan siitä esimiehelle tai ympäristövastaavalle. Ympäristövastaava selvittää, mahdollisesti viranomaisen avustuksella, olisiko vahinko ollut vältettävissä. Vahinko selvitetään ja siitä kirjataan ylös selvitys, josta näkee, kuinka vahingon voi tulevaisuudessa välttää. (Seitoy ympäristökäsikirja 2019.)

Ympäristövastaava huolehtii laajempien tulitöiden ilmoituksesta kiinteistöhoitoyhtiölle, josta asia ilmoitetaan eteenpäin aluehälytyskeskukselle. Mahdolliset palovaroittimien irtikytkennät hoitaa kiinteistöhuolto. Kaikista tulipaloista tehdään ilmoitus keskukselle. Palohälytínjärjestelmän testaa huoltoliike vuosittain. Tulipalon sattuessa ympäristövastaava suorittaa työnjaon mahdollisen viestinnän, evakuoinnin ja ympäristövahinkojen ehkäisemisen suhteen. Apuna käytetään pelastussuunnitelmaa. (Seitoy ympäristökäsikirja 2019.)

6 YMPÄRISTÖJÄRJESTELMÄN KEHITTÄMINEN

Jotta ympäristöjärjestelmää voidaan ylläpitää hyvin myös tulevaisuudessa, on sitä kehitettävä jatkuvasti. Kehitys tapahtuu jatkuvan seurannan ja arvioinnin avulla. Seurannan ja arvioinnin tuloksia kehitetään eteenpäin yrityksen johdon avulla. Yrityksessä on järjestettävä myös auditointeja, jotta ympäristönsuojelun taso on tarvittavan korkealla. Tässä kappaleessa kerrotaan standardin vaatimukset ympäristöjärjestelmän kehittämiseksi. Yrityksen kanssa on sovittu, että he kehittävät ympäristöjärjestelmää standardin mukaisesti myös jatkossa.

6.1 Seuranta ja arviointi

Ympäristöohjelman toimivuutta on seurattava ja arvioitava. Seurannan ja arvioinnin pohjalta voidaan tehdä kehityssuunnitelmia. Hyvinä seurannan ja arvioinnin tapoina voidaan käyttää erilaisia analysointi- ja mittausmenetelmiä. Arvioinnista tehdään erilaisia kriteerejä, joilla mitataan ympäristönsuojelun tasoa ja kunnollisuutta. Seuranta on tehtävä säännöllisesti, joten jokaisen arvioinnin aikana mietitään seuraavan arvioinnin ajankohta. Seuranta- ja mittausvälineiden on oltava oikeanlaisia sekä kalibroituja tai todennettuja, ympäristönsuojelun tasoa on mitattava sekä viestinnän on oltava riittävää, jotta saadaan tietoa ja tuloksia ympäristönsuojelun tasoon ja sitovien velvoitteiden täyttymiseen liittyen. (SFS-EN ISO 14001:2015, 21.)

6.2 Auditoinnit

Sisäisiä auditointeja on tehtävä riittävä määrä, jotta voidaan olla varmoja ympäristöjärjestelmän oikeanlaisuudesta sekä vaatimusten täyttymisestä. Vaatimuksissa on otettava huomioon sekä standardin että yrityksen omat vaatimukset. Auditoinnissa saadaan käsitys siitä, onko ympäristöjärjestelmä otettu käyttöön ja ylläpidetty hyvin. Sisäisiin auditointeihin on laadittava ja ylläpidettävä sisäisiä ohjelmia, joissa määritetään mm. tavat, aikaväli, vastuut ja vastuuhenkilöt,

suunnittelut sekä raportointi. Auditointien toteuttamisesta on säilytettävä dokumentoitua tietoa. (SFS-EN ISO 14001:2015, 21-22.)

Autohuolto Seitoy'n ympäristösuunnitelmalle on tehty ISO 14001 -standardin mukainen auditointi, ja se on saanut ympäristöohjelmalleen hyväksynnän. Sisäisiä auditointeja tehdään vähintään vuosittain ja tarvittaessa useammin (Seitoy ympäristökäsikirja 2019).

6.3 Johdon katselmus

Ylimmän johdon on hoidettava katselmus ympäristöohjelmalle säännöllisin väliajoin, jolloin varmistetaan ympäristöohjelman kunnollisuus. Katselmuksessa tarkastellaan mm. edellisten katselmuksien toimenpiteiden tilannetta, muutoksia ympäristöjärjestelmän asioihin, ympäristötavoitteita ja niiden saavuttamista, resurssien riittävyyttä, viestinnän riittävyyttä sekä asianmukaisuutta ja kestävän ja jatkuvat kehityksen mahdollisuuksia. Katselmuksen tuloksista pitää löytyä ympäristöjärjestelmän sopivuudesta ja vaikuttavuudesta sekä parantamisesta ja muutostarpeista päätelmät. Myös korjaustoimenpiteet on oltava selvillä, sillä johdon katselmuksesta on pidettävä dokumentoitua tietoa. (SFS-EN ISO 14001:2015, 23.)

6.4 Ympäristöjärjestelmän kestävä kehittäminen

Ympäristöjärjestelmää on kehitettävä jatkuvasti, sillä ympäristönsuojelu ja siihen liittyvät faktorin muuttuvat ja tulevat tulevaisuudessa kehittymään entisestään. Näin pystytään takaamaan ympäristöjärjestelmän hyvä toimivuus vielä tulevaisuudessakin. Poikkeamatapauksissa organisaation täytyy toimia tapauksen hallitsemiseksi ja korjaamiseksi sekä käsiteltävä siitä johtuvia ympäristövaikutuksia. Tämän pohjalta pystytään kehittämään uusia tapoja, joilla voidaan estää poikkeaman esiintyminen. Poikkeamien korjaustoimenpiteistä on ylläpidettävä dokumentoitua tietoa. (SFS-EN ISO 14001:2015, 23-24.)

7 OPINNÄYTETYÖN TULOKSET

Opinnäytetyön tuloksena saatiin Autohuolto Seitoylle päivitetty ja nykyaikainen versio ympäristöohjelma ISO 14001:stä. Ympäristöohjelman päivittämisessä tutkittiin autokorjaamon ympäristönsuojeluun liittyviä faktoreita ja korjaamon päivittäistä toimintaa. Näin saatiin koottua ympäristöohjelma, joka on useammalta kannalta soveltuva yritykseen, eikä ole myöskään mahdollisesti uusille työntekijöille liian vaikea opeteltava. Hyväksytyt ympäristöohjelman auditoinnit jatkuvat, ja virallisen auditoinnin aikana ilmenneet puutteet on korjattu sekä liitetiedostot tehty. Yritys on sitoutunut parantamaan ympäristöohjelmaansa jatkuvasti myös tulevaisuudessa.

7.1 Johtopäätökset ja pohdinta

Tämä opinnäytetyö oli täydellinen asia henkilökohtaiselle kehittämiselle ympäristönsuojeluun liittyen. Opinnäytetyön teon aikana käytiin läpi laajasti ajantasaisia ympäristönsuojeluun liittyviä lakeja ja määräyksiä sekä asetuksia ja ohjeistavia tekstejä, joista saatiin ajantasaista tietoa sekä uudenlaisia käsityksiä ympäristönsuojeluun liittyen. ISO 14001 -standardi oli erittäin laaja standardi. Standardi oli aluksi vaikea käsittää sen laajuuden, vaikean luettavuuden ja virallisen tekstin takia, mutta loppujen lopuksi standardi oli yllättävänkin käytännönläheinen. Suurena yllätyksenä tuli etenkin se, kuinka suuri rooli organisaation johdolla on standardin ylläpitämisessä.

Opinnäytetyön teko meni hyvin. Asia oli laaja, ja sen lukemiseen sekä ymmärtämiseen meni paljon aikaa. Käytännön vaihe oli lähinnä jokapäiväisen toiminnan tutkimista ja vertaamista ympäristökäsikirjaan ja standardin vaatimuksiin, mutta sen sai tehtyä hyvin muun työskentelyn ohessa. Osallistuminen työn tekemiseen ja kirjoittamiseen oli aktiivista, ja kiinnostus työtä kohtaan oli suuri. Myös yritys, jolle tämä opinnäytetyö tehtiin, oli suurena tukena ja apuna mukana ongelmatilanteissa sekä päättämässä tämän työn kannalta tärkeistä asioista.

LÄHTEET

A 19.12.2002/1266. Valtioneuvoston asetus moottorikäyttöisten ajoneuvojen joutokäynnin rajoittamisesta.

Autoalan Kansallinen Keskusliitto. 2019. AKL ympäristöohjelmat. [Verkkosivu]. Autoalan Keskusliitto ry. [Viitattu 19.8.2019]. Saatavana: <http://www.akl.fi/akl-kauppa/akl-kehitysohjelmat/akl-ymparistohjelmat>

Autoalan Tiedotuskeskus. 2019. Autoala ja ilmastonmuutos. [Verkkosivu]. Autoalan Tiedotuskeskus. [Viitattu 3.9.2019]. Saatavana: http://www.aut.fi/ymparisto/autoala_ja_ilmastonmuutos

Autoasi. 2019. Palvelut. [Verkkosivu]. Autoasi-ketju, Örum Oy Ab. [Viitattu 19.8.2019]. Saatavana: <http://www.autoasi.fi/palvelut/>

Autohuolto Seitoy Oy. 2019. Seitoy ISO 14001 -ympäristökäsikirja. Ei julkinen dokumentti.

Detector. 2019. R-aineet eli kylmäaineet. [Verkkosivu]. Kaasunvalvonta-alan yritys Detector Oy. [Viitattu 13.1.2020]. Saatavana: <https://detector.fi/r-aineet-eli-kylmaaineet/>

ECHA. 2019. REACH-asetus tutuksi. [Verkkosivu]. Euroopan kemikaalivirasto. [Viitattu 6.9.2019]. Saatavana: <https://echa.europa.eu/fi/regulations/reach/understanding-reach>

Elinkeinoelämän keskusliitto. 2019. Ympäristöturvallisuus. [Verkkosivu]. Elinkeinoelämän keskusliitto EK. [Viitattu 3.9.2019]. Saatavana: <https://ek.fi/mita-teemme/tyoelama/yritysturvallisuus/ymparistoturvallisuus/>

Kuntaliitto. 2019. Kunnalliset jätehuoltomääräykset. [Verkkosivu]. Kuntaliitto. [Viitattu 5.9.2019]. Saatavana: <https://www.kuntaliitto.fi/yhdyskunnat-ja-ymparisto/tekniikka/jatehuolto/kunnalliset-jatehuoltomaaraykset>

L 17.6.2011/646. Jätelaki.

L 27.6.2014/527. Ympäristönsuojelulaki.

L 29.4.2011/379. 2019. Pelastuslaki

L 9.8.2013/599. Kemikaalilaki.

Seitoy. 2019. Yritysesittely. [Verkkosivu]. Autohuolto Seitoy Oy. [Viitattu 19.8.2019]. Saatavana: <https://seitoy.fi/yritys/>

SFS-EN ISO 14001:2015. 2015. Ympäristöjärjestelmä. Helsinki: Suomen Standardisoimisliitto. Vaatii käyttöoikeuden.

SFS. 2019. ISO 14001:2015. Ympäristöstandardi. [Verkkosivu]. Suomen Standardoimisliitto SFS. [Viitattu 19.8.2019]. Saatavana: https://www.sfs.fi/julkaisut_ja_palvelut/tuotteet_valokeilassa/iso_14000_ympari_stojohtaminen/ymparistojarjestelma

Tilastokeskus. 2019. Käsitteet, ympäristönsuojelu. [Verkkosivu]. Suomen Tilastokeskus. [Viitattu 4.9.2019]. Saatavana: <https://www.stat.fi/meta/kas/ymparistonsuoje.html>

Toyota. 2019. Tietoa Toyotasta. [Verkkosivu]. Toyota Auto Finland Oy. [Viitattu 19.8.2019]. Saatavana: <https://www.toyota.fi/toyota/toyota.json>

Työterveyslaitos. 2019. Työympäristö, kemikaaliturvallisuus. [Verkkosivu]. Työterveyslaitos TTL. [Viitattu 8.9.2019]. Saatavana: <https://www.ttl.fi/tyoymparisto/altisteet/kemikaaliturvallisuus/>

Valkama, A. 2019. Toimitusjohtaja. Autohuolto Seitoy Oy. Palaveri 1.8.2019.

Valonia. 2019. Tarkistuslistat yrityksen ympäristönäkökohtien tunnistamiseen. [Verkkosivu]. Varsinais-Suomen kestävä kehityksen ja energia-asioiden palvelukeskus. [Viitattu 3.9.2019]. Saatavana: <https://www.valonia.fi/fi/yritykset/583102-tarkistuslistat-yrityksen-ymparistonakokohtien-tunnistamiseen>

Ympäristöministeriö. 2019. Ympäristö, lainsäädäntö ja ohjeet. [Verkkosivu]. Suomen Ympäristöministeriö. [Viitattu 5.9.2019]. Saatavana: https://www.ym.fi/fi-FI/Ymparisto/Lainsaadanto_ja_ohjeet

LIITTEET

Liite 1. Kuva kemikaaliluettelosta

Liite 2. Kunnalliset Lajitteluohjeet (Lakeuden Etappi)

Liite 3. Soveltamisalat

Liite 4. Riskien kartoitus

Liite 5. Tulevaisuuden ympäristötekomahtodollisuudet

Liite 6. Ympäristönäkökohdat

Liite 7. Sitovat veloitteet

Liite 8. Ympäristötavoitteet

Liite 1. Kuva kemikaaliluettelosta

AUTON ÖLJYT JA NESTEET											
Valmistaja	Kauppanimike	Tyyppi	Vaaralausekkeet	Varoitusmerkit	Yleisyys	Vakavuus	Todennäköisyys	Päiväys	Tiedote		
Castrol	Syntrax 75W-90 UP	Voimansiirto	Ei mitään	Ei mitään	Viikoittain, satunnainen	1	1	14.9.2017	Käyttöturvatiiedote		
Castrol	Syntrax 75W-140 LS	Voimansiirto	Ei mitään	Ei mitään	Viikoittain, satunnainen	1	1	2.2.2017	Käyttöturvatiiedote		
Castrol	Edge Titanium FST 5W-30	Moottoriöljy	Ei mitään	Ei mitään	Päivittäin, satunnainen	1	1	11.7.2017	Käyttöturvatiiedote		
Castrol	Magnatec Prof D 0W-30	Moottoriöljy	Ei mitään	Ei mitään	Päivittäin, satunnainen	1	1	28.4.2017	Käyttöturvatiiedote		
Castrol	Magnatec Prof E 5W-20	Moottoriöljy	Ei mitään	Ei mitään	Päivittäin, satunnainen	1	1	8.11.2016	Käyttöturvatiiedote		
Comma	ATF ASW	Voimansiirto	H411	GHS09	Viikoittain, satunnainen	2	1	23.11.2018	Käyttöturvatiiedote		
Comma	MVATF Plus	Voimansiirto	H412	Ei mitään	Viikoittain, satunnainen	2	1	30.11.2018	Käyttöturvatiiedote		
Comma	AQCVT Plus	Voimansiirto	Ei mitään	Ei mitään	Viikoittain, satunnainen	1	1	12.8.2018	Käyttöturvatiiedote		
Comma	MVMTF Plus 75W-80	Voimansiirto	H412	Ei mitään	Viikoittain, satunnainen	2	1	23.12.2018	Käyttöturvatiiedote		
Comma	SX75W-90 GL5	Voimansiirto	Ei mitään	Ei mitään	Viikoittain, satunnainen	1	1	17.1.2019	Käyttöturvatiiedote		
Comma	EP75W-80 Plus	Voimansiirto	H412	Ei mitään	Viikoittain, satunnainen	2	1	29.11.2018	Käyttöturvatiiedote		
Comma	AQDCT Plus	Voimansiirto	H411	GHS09	Viikoittain, satunnainen	2	1	7.12.2018	Käyttöturvatiiedote		
Comma	Eco-FE Plus 0W-30	Moottoriöljy	Ei mitään	Ei mitään	Päivittäin, satunnainen	1	1	6.3.2019	Käyttöturvatiiedote		
Comma	Ecoren 5W-30	Moottoriöljy	Ei mitään	Ei mitään	Päivittäin, satunnainen	1	1	5.3.2019	Käyttöturvatiiedote		
Comma	Xstream G30 Concentrate	Jäähdytinneste	H302, 373	GHS07, 08	Päivittäin, yleinen	3	2	16.11.2018	Käyttöturvatiiedote		
Comma	Xstream G40 Concentrate	Jäähdytinneste	H302, 373	GHS07, 08	Päivittäin, yleinen	3	2	29.3.2019	Käyttöturvatiiedote		
Comma	Xstream G48 Concentrate	Jäähdytinneste	H302, 373	GHS07, 08	Päivittäin, yleinen	3	2	24.1.2019	Käyttöturvatiiedote		
Comma	Xstream G64 Concentrate	Jäähdytinneste	H302, 373	GHS07, 08	Päivittäin, yleinen	3	2	24.11.2018	Käyttöturvatiiedote		
Crystal 100%	Punainen Long Life	Jäähdytinneste	H302, 373	GHS07, 08	Päivittäin, yleinen	3	2	5.10.2012	Käyttöturvatiiedote		
Crystal 100%	Vihreä	Jäähdytinneste	H302, 373	GHS07, 08	Päivittäin, yleinen	3	2	29.9.2012	Käyttöturvatiiedote		
Economic	-18	Lasinpesuneste	H226	GHS02	Päivittäin, satunnainen	3	2	23.8.2016	Käyttöturvatiiedote		
Febi	47716	Voimansiirto	H304	GHS08	Kuukausittain, satunnainen	3	1	10.10.2018	Käyttöturvatiiedote		
Febi	32590 75W-90 GL5	Voimansiirto	Ei mitään	Ei mitään	Viikoittain, satunnainen	1	1	9.11.2018	Käyttöturvatiiedote		
GM	5W-30 dexos2	Moottoriöljy	Ei mitään	Ei mitään	Viikoittain, satunnainen	1	1	24.2.2016	Käyttöturvatiiedote		

Liite 2. Kunnalliset lajitteluohjeet (Lakeuden Etappi)

LAJITTELUOHJEET

RAAKA-AINETUOTANTOON
(energiajäte)

- Muovi, **Ei PVC –muovia tai kirkasta muovia**
- Styrox
- Pakkausnauhat
- PP- ja PET –vanteet
- Suursäkit
- Tekstiilit
- Likainen pahvi, paperi ja kartonki
- Ruoantähteet

PAHVI

- Pahvilaatikat
- Pakkauspahvi
- Aaltopahvi
- Kartonki
- Ruskea voimapaperi

SEKAJÄTE

- Kierrätykseen kelpaamaton jäte
- Jakohihnat
- Muut kuin Xenon- ja LED –polttimot
- Nahka ja keinonahka
- Muovimatot
- Kumi
- Eristevilla
- PVC -muovi

esim. putket, johdot, letkut, pressut,
tunnistamaton muovi

KERÄYSPAPERI

- Sanoma- ja aikakauslehdet
- Mainokset ja esitteet
- Kirjekuoret, myös ikkunalliset
- Pehmeäkantiset kirjat
- Toimistopaperi (ei tuhottava)

TIETOSUOJAPAPERI

- Tuhottava toimistopaperi
niittejä tai teippejä ei tarvitse poistaa

METALLI

- Metall- ja rautaromu
- Tyhjät ja kuivat maalipurkit

KIRKAS MUOVI
säkitettynä pahvipuristimeen

- Kutistemuovi
- Kuplamuovi
- EI VÄRJÄTTYÄ MUOVIA**

TUULILASI

- Tuulilasi
- Sivulasit

Saa sisältää peilinkiinnikkeet,
alumiiniset kiinnityslangat,
sähkövastukset ja antennilangat

**Lakeuden
YMPÄRISTÖHUOLTO OY**
ISO 9001 ISO 14001 OHSAS 18001

Puh: (06) 429 67 50 ♦ www.lakeudenymparistohuolto.fi ♦ info@lakeudenymparistohuolto.fi

Liite 3. Soveltamisalat

Autohuolto Seitoy Oy - Soveltamisalat

Tämä ympäristöjärjestelmä on luotu kattamaan Autohuolto Seitoy Oy:n huolto-, korjaus-, varaosa- ja pesutoiminnot. Sovellamme siis ympäristönsuojeluohjeita ja -käytäntöjä, jotka liittyvät autokorjaamon ja -pesulan ympäristönsuojelukäytäntöihin. Käytössämme on muun muassa seuraavat ohjeet:

- Jätteiden oikeanlainen lajittelu (jätteiden lajitteluohjeet)
- Kemikaalien oikea ja turvallinen käyttö (Kemikaaliluettelo ja käyttöturvatieohjeet)
- Toiminta tapaturma- ja vaaratilanteissa (Turvallisuus- ja pelastussuunnitelma)
- Luvanvaraisen toiminnan alla toimiminen (esim. ilmastoinnin huolto)
- Toyotan ympäristönsuojeluohjeet
- Autoasi- korjaamoketjun ympäristönsuojeluun liittyvät ohjeet

Toimimme vuokratiloissa ja täten kykenemme vaikuttamaan kiinteistön osalta ympäristöasioihin vain rajatusti. Emme voi vaikuttaa esimerkiksi rakennuksen layouttiin tai viemäriputkien ja kaivojen sijaintiin, mutta kaivoista on olemassa kaivokuvat. Kiinteistössä on kuitenkin toimivaksi todettu jätteiden keräys- ja lajittelujärjestelmä. Lisätietoa löytyy Liitteet -kansista.

Soveltamisalojen ulkopuolelle on rajattu alihankintana teetettävät työt:

- Korikorjausten maalaustyöt
- Koneistustyöt
- Auton fiksaamopalvelut
- Autonkuljetus- ja hinauspalvelut

Toimintojamme ohjaavat Suomen valtion-, sekä kansainvälinen lainsäädäntö. ISO 14001 -standardi painottaa organisaation selvilleäolo- ja toimintavarmuuden tärkeyttä.

Kaikki merkittävien sidosryhmien veloitteet ovat meille sitovia velvoitteita ja ne on listattu erikseen SITOVIEN VELVOITTEIDEN -liitteessä.

SEITTOY

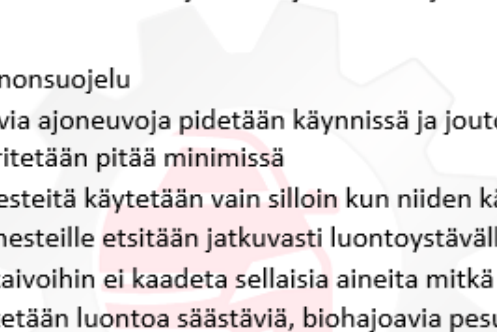
AUTOHUOLTO

Liite 4. Riskien kartoitus

Autohuolto Seitoy Oy - Ympäristöriskien kartoitus

- Moottoriöljyä tai muuta ajoneuvossa käytettävää öljyä kaatuu maahan
 - Öljynkeräysastiat suurikokoisia ja korkeudeltaan säädettäviä, korkeilla laidoilla
 - Öljynvaihtolaitteisto sellainen, että käytössä on imumahdollisuus
 - Moottoriöljy kaadetaan nokallisesta astiasta tai seinässä olevasta pistoolista
 - Korjaamohallin lattia on sellaista materiaalia, ettei se päästä öljyä läpi maahan
 - Vahingon sattuessa käytössä on imeytysmattoja sekä öljynimeytysainetta
 - Huomautamme asiakasta aina kun havaitsemme hänen autossaan öljyvuodon
 - Jäteöljylle on oma keräysastia
 - Korjaamon työntekijät estävät öljyn pääsyn kaivoon
 - Korjaamon henkilökuntaa on ohjeistettu toiminnassa
- Jäähdytin- tai jarrunestettä kaatuu maahan
 - Jäähdytinnesteen keräysastian korkeus säädettävä, korkeilla laidoilla
 - Jarrunesteen vaihdolle omat laitteet, jotka eivät vuoda
 - Korjaamohallin lattia on sellaista materiaalia, ettei se päästä jäähdytin- tai jarrunestettä läpi maahan
 - Vahingon sattuessa käytössä on imeytysmattoja sekä kuivaamiseen tarkoitettuja rättejä
 - Jätenesteelle on omat keräysastiansa
 - Korjaamon työntekijät estävät jäähdytin- ja jarrunesteen pääsyn kaivoon
 - Korjaamon henkilökuntaa on ohjeistettu toiminnassa
- Ilmastoinnin kylmäainetta pääsee ympäröivään ilmaan
 - Nykyaikaiset ilmastointihuoltolaitteistot
 - Laitteita käytetään rauhallisesti ja osaavasti
 - Auton vuotavaa ilmastointijärjestelmää ei täytetä
 - Korjaamon henkilökuntaa on ohjeistettu toiminnassa
- Kemikaaliturvallisuus
 - Korjaamolla käytettävät kemikaalit ovat mahdollisimman luontoystävällisiä (suomenlippu-merkittyjä)
 - Luontoa ja ilmastoa saastuttavien kemikaalien käyttöä pidetään mahdollisimman vähässä, ja niiden tilalle etsitään jatkuvasti luontoystävällisempiä tuotteita
 - Korjaamon henkilökuntaa on ohjeistettu kemikaalien oikeaan ja turvalliseen käyttöön
 - Korjaamolla on tarpeeksi suojarusteita, jotka mahdollistavat kemikaalien turvallisen käytön

- Jätteiden lajittelu ja keräys
 - Korjaamolla on omat keräysastiat tietynlaisille jätteille, ja ne on suunniteltu kunnallisten jätelajitteluohjeiden mukaan
 - Keräysastioita on tarpeeksi jokaista jätelajiketta kohtaan, ja niiden käyttöä seurataan, tarpeen vaatiessa lisätään
 - Korjaamon henkilökuntaa on ohjeistettu jätteiden lajittelussa ja kierrätyksessä

 - Korjaamon yleinen luonnonsuojelu
 - Korjaamossa olevia ajoneuvoja pidetään käynnissä ja joutokäynnillä vain silloin kun se on tarpeen, yritetään pitää minimissä
 - Kemikaaleja ja nesteitä käytetään vain silloin kun niiden käyttö on tarpeellista
 - Kemikaaleille ja nesteille etsitään jatkuvasti luontoystävällisempiä ratkaisuja
 - Lavuaareihin ja kaivoihin ei kaadeta sellaisia aineita mitkä sinne eivät kuulu
 - Korjaamolla käytetään luontoa säästäviä, biohajoavia pesuaineita
-

Liite 5. Tulevaisuuden ympäristötekomahtodollisuudet

Autohuolto Seitoy Oy – Tulevaisuuden Ympäristötekomahtodollisuudet

Autokorjaamon tulevaisuuden ympäristötekomahtodollisuudet riippuvat hyvin suuresti maailmalla tapahtuvasta kehityksestä. Sähkö- ja hybridaivot alkavat yleistymään, ja maailmalla etsitään jatkuvasti ympäristöystävällisempiä vaihtoehtoja kaikkeen toimintaan. Autohuolto Seitoy aikoo ottaa käyttöön tulevaisuudessa ne ympäristön kannalta paremmat toimintatavat, jotka mahdollistavat nykyisen toiminnan jatkumisen sellaisena kun se tällä hetkellä on.

- Kemikaaleille ja nesteille etsitään jatkuvasti ympäristöystävällisempiä versioita, kuitenkin pitäen huolta siitä että ne ovat kunnollisia käytettäviksi autokorjaamolla, jossa voidaan tarvita vahvojakin aineita tietynlaisissa töissä
- Autojen turhaa käyttöä ja joutokäyntiä pidetään silmällä korjaamossa, ja sitä yritetään mahdollisimman paljon välttää
- Yleistä sähkön ja veden kulutusta seurataan ja sitä yritetään vähentää
- Jätteiden kierrätystä ja niiden lajittelua pidetään seurannassa, ja uusien mahdollisuuksien avautuessa jätehuolto yrityksen sisällä parannetaan
- Kemikaalien, paperin ja muiden päivittäisten käyttötavaroiden käyttöä tarkastellaan jatkuvasti, ja niiden turhaa ja ylimääräistä käyttöä vältetään

Liite 6. Ympäristönäkökohdat

Autohuolto Seitoy Oy - Ympäristönäkökohdat

Sähkönkulutus

Sähköä kuluu pakollisesti yrityksessämme. Tarvitsemme sähköä tietokoneille ja muille toimistokoneille, sekä sähköllä toimiville työkaluille ja tarvikkeille. Pyrimme ostamaan sellaista sähköä, joka on tuotettu uusiutuvilla energialähteillä.

Yrityksemme lupautuu käyttämään sähköä vain tarpeen mukaan. Sähköiset laitteet suljetaan kun niitä ei käytetä, ellei niiden päällä ole ole tarpeen. Sähkönkulutusta seurataan ja kulutuksen lisääntyessä syy etsitään ja sen mukaan toimitaan.

Lämmitys

Rakennus tarvitsee lämmitystä kylminä aikoina. Pyrimme ostamaan lämmitykseen tarvittavan energian taholta, joka tuottaa sitä uusiutuvilla energialähteillä.

Yrityksemme käyttää lämmitystä vain silloin kun on tarve. Pidämme sisätilan lämmön sellaisena, että lämmityskustannukset ovat talvella mahdollisimman vähäiset.

Veden kulutus

Vettä kuluu jokapäiväiseen nesteytykseen sekä esimerkiksi autojen pesuun.

Emme käytä vettä turhaan, liaksi tai ylimääräisesti. Veden kulutusta seurataan ja mahdollisiin ongelmiin tai ylikulutukseen puututaan.

Kemikaalien käyttö ja kulutus

Yrityksessä on käytössä kemikaaleja, jotka voivat olla luonnolle erittäin haitallisia.

Käytämme yrityksessä kemikaalityypistä riippumatta mahdollisimman luontoystävällisiä kemikaaleja. Luontoa saastuttavat kemikaalit, joita on pakko käyttää, ovat seurannan alaisena ja niiden oikeanlaista käyttöä opastetaan. Olemme vastuullinen toimija, käyttämämme kemikaalit ovat Suomenlippu -merkittyjä tuotteita.

Jätteet

Jätteet lajitellaan kunnallisten määräysten mukaisesti. Kierrätettäviä materiaaleja suositaan, kun taas ongelmajätettä yritetään karttaa. Jätteiden keräyspaikat on merkitty ja ne ovat työntekijöiden tiedossa. Jätehuollosta vastaa ulkoinen taho.

Ajoneuvojen päästöt

Korjaamalla käyvien ajoneuvojen turhaa joutokäyttöä vältetään, ja pakokaasumureita käytetään silloin kun autoa käytetään korjaamon sisällä.

Muut ilmastoa tai luontoa saastuttavat faktorit

Pyrimme välttämään turhaa ilmaston tai luonnon kuormitusta kehittämällä ympäristöjärjestelmää jatkuvasti. Ympäristöasiat käydään vähintään kerran vuodessa läpi kaikkien työntekijöiden kanssa.

Liite 7. Sitovat velvoitteet

Autohuolto Seitoy Oy – Sitovat velvoitteet

Kaikki merkittävien sidosryhmien velvoitteet ovat meille sitovia velvoitteita. Ympäristöjärjestelmämme toiminnan kannalta olennaisia sidosryhmiä ovat:

Asiakkaat

- Asiakkaiden oletuksena on että toimimme tehokkaasti ympäristölakeja ja -velvoitteita kunnioittaen niin, että organisaation luonnolle aiheuttama kuorma on minimaalinen

Sosiaalisen median seuraajat

- Sosiaalisen mediaan seuraajat haluavat, että toimintamme ja näkyvyytemme olisi mahdollisimman vihreää ja ympäristönsuojelutoiminnan mukaista

Päämiehet ja maahantuojat

- Päämiesten ja maahantuojien asettamien vaateiden ehdoilla pyrimme toimimaan mahdollisimman tuottavasti lakien ja asetusten puitteissa
- Olettavat, että korjaamon toiminta on brändin mukaista ja pitää yllä hyvää mainetta

Tavarantoimittajat, alihankkijat ja kuljetusliikkeet

- Tavarantoimittajat, alihankkijat ja kuljetusliikkeet asettavat meille omiin toimintoihinsa liittyviä vaateita, esimerkiksi kulkuyhteydet, käyntitiheys, aukioloajat ja pakkausmateriaalit
- Olettavat korjaamolta omanlaisiansa tapoja esim. jätteiden lajitteluun liittyen

Kilpailevat autoalan yritykset

- Kilpailijat asettavat omilla toimillaan meille tavoitteita edellyttäen reilua ja laillista toimintaa
- Auttavat ympäristönsuojelun kehityksessä kilpailemalla koko ajan paremmista ympäristönsuojelutavoista, jotka auttavat asiakaskilpailussa

Viranomaiset ja vakuutusyhtiöt

- Viranomaisten velvoitteina ovat erilaiset lait ja asetukset (esim. ympäristölait ja määräykset)
- Vakuutusyhtiöt edellyttävät meiltä mahdollisimman riskitöntä ja lainkuuliaista toimintaa

Oma henkilöstö

- Oman henkilöstön vaateena on turvallinen ja terveellinen työympäristö

Liite 8. Ympäristötavoitteet

Autohuolto Seitoy Oy – Ympäristötavoitteet

Ympäristötyöryhmä on määritellyt ympäristötavoitteet, ja niiden seurantaan liittyvät tavoitteet, joita tutkitaan väliarvioinneilla ja vuosittain johdon katselmuksella.

Ympäristövastuullisen toimintamme mielikuvan vahvistaminen:

- Pyrimme toiminnassamme tuomaan esille vastuulliset toimintatapamme ympäristöasioiden suhteen
- Oman henkilöstön tietoisuus ylläpidetään sisäisellä tiedottamisella

Jätehuollon ja kierrättämisen tehostaminen:

- Lajittelun tarkkuuden seuranta perustuu kaatopaikkajätteen osuuden seurantaan kokonaisjätemäärästä
- Ympäristövastaava kerää jätemäärien tiedot jäteyhtiöiden toimittamista raporteista
- Sisäisen auditoinnin yhteydessä (kerran vuodessa) suoritetaan silmämääräinen lajittelun tarkkuus kaikkien jätelajien osalta
- Kaatopaikkajätteen osuuden tavoitteet on esitetty erillisessä vuositavoitelitteessä

Sähköenergian kulutuksen optimointi:

- Sähkön kulutusta optimoidaan henkilöstöä ohjeistamalla
- Vanhaa sähkötekniikkaa sekä valaistusta pyritään uudistamaan korjausten yhteydessä energiaa säästävillä ratkaisuilla.
- Ympäristövastaava kerää sähkönkulutuslukemat sähköyhtiön toimittamista tiedoista
- Sähkönkulutuksen säästötavoitteet on esitetty erillisessä vuositavoitelitteessä

Lämpöenergian kulutuksen optimointi:

- Lämpöenergian kulutuksen optimointi perustuu henkilöstön ohjeistukseen.
- Kiinteistöautomaatiikan avulla pyritään pitämään lämmityskulut hallinnassa
- Kiinteistöä ja korjaamolaitteita kunnostettaessa ja uusittaessa pyritään huomioimaan lämpöenergiaa säästävät vaihtoehdot
- Ympäristövastaava kerää lämpöenergian kulutuslukemat energiayhtiön toimittamista tiedoista
- Lämmönkulutuksen säästötavoitteet on esitetty erillisessä vuositavoitelitteessä